

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף ס.

לתירוץ רבא¹, מה דין באיש או אשה שיוצאים בשבת בטבעת לרה"ר?

ביש לה חותם	באין לה חותם	
אסור מדרבנן - דהוי תכשיט	חייב חטאת - דהוי משוי	באיש
חייבת חטאת - דהוי משוי	אסורה מדרבנן - דהוי תכשיט	באשה

לתירוץ רב נחמן ב"י, מה דין אשה שיוצאת בשבת בטבעת לרה"ר, ומה הדין לענין טומאה?

ביש לה חותם	באין לה חותם	
חייבת חטאת - דהוי משוי	אסורה מדרבנן - דהוי תכשיט	לענין שבת
טמאה - דהיא כלי מעשה ²		לענין טומאה

מה דין אשה שיוצאת בשבת במחט שאינה נקובה?

במחט שיש לה טס של זהב בראשה ³	במחט שאוגרת בה שערותיה	
-----	אסורה מדרבנן - דהוי תכשיט	לרב יוסף
אסורה מדרבנן - דהוי תכשיט	מותרת לצאת ⁴	לאביי

¹ רבא מתרץ דמשנתנו מדברת באשה דוקא, ולכן יש חילוק בין יש עליה חותם לאין עליה חותם, והמשנה בכלים שלא חילקה, מדברת "לצדדים" דהיינו בין באיש ובין של אשה, ובאיש תכשיט שלו הוא טבעת עם חותם, ובאשה תכשיט שלה היא טבעת בלא חותם. והגם ששם פתחה המשנה בלשון "תכשיטי נשים", מ"מ הסיפא מדברת גם על תכשיטי אנשים.

² ביארו התוס' (בד"ה רב), דרב נחמן וכן רבא (-) לענין מדוע טמאה הטבעת בין יש עליה חותם ובין לא), סבירא להו כר' נחמיה, ולכך טבעת שיש עליה חותם טמאה כי העיקר הוא החותם - וטמאה משום דהוי תכשיט של איש, או מטעם דהוי כלי מעשה, (פי', דאפי' אם אינה תכשיט כלל, מ"מ היא תשמיש אדם לחתום בה חותמות). ובטבעת שאין עליה חותם ג"כ טמאה לר' נחמיה, דכיון שאם אין חותם ודאי אזלינן בתר הטבעת, וטמאה משום תכשיט (דכלי מעשה לא שייך בה) ומיירי בתכשיט של אשה. ולפי' לכו"ע לצדדים קתני, ר"ל שהמשנה בכלים מיירי, בכשיש לה חותם בשל איש, ובכשאיין לה חותם בשל אשה.

³ דהיינו מצד אחד של המחט יש לה טס זהב, והוא תכשיט שמניחתו כנגד פדחתה. ויש למחט זו עוד תשמיש בצד השני, דהיינו בעוקצה, דבזה משתמשת בחול לחלוק בה את שיערה.

⁴ השיב אביי על דברי רב יוסף, דכיון שאוגרת בה את שערותיה, אין לנו לחוש שמא תשלפנו להראות לחברתה, דהרי ע"י זה יתגלו שערותיה. וכמו שמצינו לגבי בירית - שאינה שולפת אותה, כיון שעייזי יפלו גרביה מעל שוקיה ויתגלה בשרה. ותוס' (בד"ה ותהוי) הקשו על פירש"י, דהרי כבלים ג"כ עשויים לצניעות, ובכל אופן חיישינן שמא תראה אותם, ועוד מדוע הזכירה הגמ' את טהרת הבירית. ולכן פירשו הם, דהלימוד הוא מזה שבירית היא טהורה - ש"מ שאינה תכשיט אלא משמשת את בתי שוקיה, ולכך מותר לצאת בה בשבת, וה"ה במחט זו שהיא כטבעת הכלים [לפי שיטתם (בד"ה הואיל) שפירשו שלא מסובבת את השערות שלה סביב המחט, אלא המחט נועדה לדחוק את השבכה כדי שלא יפלו שערותיה], תהיה מותרת דאינה תכשיט.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף ס:

עד כמה מסמרות נותנים בסנדל רק לנוי - ומותר?

כמה מסמרות מותר לנוי (דאינו לחזק)	
חמש	לר' יוחנן, לר' נהוראי ¹
שבע	לר' חנינא, ולר' נתן, לרב אשי
באינו נוטה: שבע; בנוטה: שלש עשרה	לרבי
בפמבדיתא אמרו: עשרים וארבע; בסורא אמרו: עשרים ושתיים	לר' חייא

האם מותר ללבוש או לטלטל לסנדל המסומר בשבת באופנים דלהלן?

ללבוש בתוך ביתו	לטלטלו לאיזה צורך	
אסור ²	מותר	לתנא קמא
אסור	אסור - שמא יבוא לנועלו	לר' אלעזר בר' שמעון

סנדל המסומר שהיו בו הרבה מסמרות ונשרו רובן, האם מותר לצאת בו בשבת?

בנגממו - שרישומם ניכר ³	בנעקרו - שאין רישומם ניכר ⁴	
כל שנשרו רובם אפי' נשארו טובא	בסנדל קטן: ארבע; בסנדל גדול: חמש	לתנא קמא
כל שנשרו רובם אפי' נשארו טובא	באינו נוטה: שבע; בנוטה: שלש עשרה	לרבי

¹ והגם שאמר ר' נהוראי בלשון: "חמש מותר שבע אסור", ולכאורה יש סתירה מרישא לסיפא מה הדין בשש, תירץ בחידושי הר"ן דכיון שלעולם נותנים בסנדל מסמרות במספר אי-זוגי, דנותנים מסמר מול מסמר בצדדים ועוד אחד בשביל תרסיותו, אי"כ אין נפ"מ לענין שש. ועי"ע בשפת אמת.

² אפי' שלא יוצא עמו לרה"י, אלא הולך עמו מחדר לחדר תוך ביתו, ואפי' ממטה למטה באותו חדר עצמו ג"כ אסור.

³ פ"י, שנשתברו המסמרים, אבל רואים עדין לחלקם בתוך העץ של הסנדל, בזה יש להתיר אפי' טובא, דכיון שניכר שאינו כברייתו שהיה בתחילה - לכן התירו בו היות שלא גזרו בו אלא כמעין המאורע שהיה.

⁴ כיון שלא ניכר רישומם, הרי הוא כתחילת סנדל שלא הותר בו יותר מדלהלן. - כן ביאר רש"י בשם רבו לוי"ה. אכן בשם חברו של רבו, כתב רש"י דס"ל לפרש איפכא. ור"ל, שבנגממו, כיון שנמצא עדיין המסמר ומחזיק קצת לא התירו אלא ארבע או חמש ולרבי שבע. ואילו בנעקרו לגמרי יש להתיר יותר - כל שנשרו רובם, כיון שבאמיתות נשתנה ביותר ממה שהיה המעשה שגזרו עליו. - וכן פירש הריטב"א, ע"ש.